

Gianmarco Busca

ZAKRAMENT SPRAVE

»sestra svetega krsta«

Gianmarco Busca

Z A K R A M E N T S P R A V E

»sestra svetega krsta«

Družina, 2025

VSEBINA

I. POZABLJENI KRST	13
1. Krščanska identiteta: sinovi v Sinu	15
KRST: BITI NOVA STVARITEV V KRISTUSU	15
BIRMA: RASTI V PODOBNOSTI S KRISTUSOM	24
EVHARISTIJA: ZDRUŽENI IN PREOBRAŽENI V KRISTUSU	28
2. Vsakdanja pokora: kako varovati novega človeka	33
ZAČETEK, POLN MOŽNOSTI, KI JIH JE TREBA PREBUDITI	33
DVA ČLOVEKA V NAS	35
SPOMIN NA PREJETE SKRIVNOSTI	37
DUHOVNA ASKEZA	38
BOJ PROTI MISLIM	39
ŠTEVILNE POTI VSAKDANJE POKORE	44
MOLITEV, MILOŠČINA, POST	49
LITURGIJA IN OČIŠČENJE ČUTOV	54
»UMIVATI NOGE« BRATOM: SPOVED IN PRIPROŠNJE	
OBČESTVA	63
SPOKORNA VREDNOST VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA	67
3. Prevlada starega človeka	69
POZABLJENJE BOGA IN KRIVIČNOST	69
ZAVRNITEV KRSTA	72
4. Dramatične posledice padca	78
RAZPADANJE OSEBNOSTI	78
STRASTNO BITJE	82
RAZDROBLJENOST ČLOVEŠTVA	87
RANA NA KRISTUSOVEM TELESU	90
KOZMIČNA KATASTROFA	91

II. ZAKRAMENT SPRAVE KOT DRUGI KRST	95
1. Možnost drugega odpuščanja	97
USTVARJENI IN PREUSTVARJENI V SINU	97
ZAKRAMENT ZA OZDRAVLJANJE KRŠČENIH	98
VSI GREHI SO LAHKO ODPUŠČENI	100
IMENA IN PODOBE SPRAVE	101
»TEŽKI KRST«	103
2. Cerkevna spokorna terapija	106
SPRAVA ODPADNIKOV	108
JAVNA POKORA V ANTIČNI CERKVI	111
MENIŠKA SPOVED	120
ZAKRAMENTALNA SPOVED	123
IZ ZGODOVINE POKORE: POMEMBNA LEKCIJA ZA DANES?	125
III. ZAKRAMENTALNI ODNOS SPRAVE	131
1. Proces kesanja	135
VEST JE NAJSTROŽJI SODNIK	135
BESEDA PREBODE VEST	137
DUH PREPRIČA O GREHU IN TOLAŽI GREŠNIKA	139
SRAM ZARADI GREHOV	143
ŽALOST ZARADI GREHOV	145
»ČISTI STRAH« PRED BOGOM	147
SOLZE SKRUŠENOSTI	149
TOŽBA SKESANEGA SRCA	153
BOŽJI ODGOVOR JE ODPUŠČANJE, HITRO IN ENOSTAVNO	156
2. Sveta mati grešnikov je spokorna Cerkev	160
NEZVESTA NEVESTA IN MATI SVETIH	160
GREH V CERKVI	161
GREH CERKVE	162
SPLOŠNO KESANJE PRAVIČNIH	165

3. Izpoved greha	169
IZPOVEDATI VERO V USMILJENEGA OČETA IN PRIZNATI	
SEBE ZA OTROKE, KI JIM JE ODPUŠČENO	170
IZPOVEDATI GREH S HVALNICO	173
ZAKAJ SE JE TREBA SPOVEDATI V CERKVI?	175
SPOVED V DUHU, NE PSIHOTERAPIJA	177
ZAKRAMENTALNO PRIJATELJSTVO MED	
SPOVEDNIKOM IN SPOVEDANCEM	181
DUHOVNI PROFIL »DOBREGA« SPOVEDNIKA	184
KAKO POTEKA SPOVED GREHOV?	189
SPOVED MATERI ZEMLJI	195
4. Spokorna dela	197
KAZNI ALI ZDRAVILA?	197
»HOMEOPATSKO« ZDRAVILO	200
MRTVENJE MESENEGA ČLOVEKA	202
PEDAGOGIKA ZA OZDRAVITEV VOLJE	205
MERILA ZA RAZLOČEVANJE SPOKORNIH DEL	208
KAKŠNE POKORE NALAGATI?	
USTVARJALNOST V SKLADU S TRADICIJO	210
OBDOBJE SPOKORNEGA OKREVANJA	212
5. Zakramentalna odveza	214
SVETOPISEMSKA IKONA ODVEZE: LAZARJEVO	
VSTAJENJE	214
ODVEZANI PO USTIH SVETE TROJICE	216
ODVEZANI PO USTIH CERKVE	217
CERKVENA EPIKLEZA SPRAVE	219
ODVEZANI PO GREŠNIH USTIH DUHOVNIKA	221
SPRAVA S CERKVIJO	223
6. Sadovi odpuščanja	227
PÉNTHOS	228
CELOVITO SRCE	229
LJUBEZEN »POPRAVLJA« ZLO	233

PRAVO SPOZNANJE BOGA V ODPUŠČANJU	239
PRAVO SPOZNANJE SEBE V BOŽJEM ODPUŠČANJU	240
IV. SPRAVNO BOGOSLUŽJE	243
1. Opuščanje grehov v evharističnem bogoslužju	
vzhodnih Cerkva	245
OČIŠČEVALNA MOČ BOŽJE BESEDE	245
OBREDI ODPUŠČANJA NA ZAČETKU BOŽJE LITURGIJE	246
PROŠNJE ZA ODPUŠČANJE V ANAFORI	248
SPRAVNI OBREDI MED OČENAŠEM IN <i>SANCTA SANCTIS</i>	249
SLOVESNA ODVEZA GREHOV V KOPTSKEM OBREDU	253
SVETE STVARI SO ZA SVETE	256
OBHAJILNE MOLITVE IN OBREDI	259
EVHARISTIČNI POST	261
2. Kakšen je odnos med spravo in evharistijo?	266
EVHARISTIJA ZA ODPUŠČANJE GREHOV	266
POTREBNO »DOSTOJANSTVO« ZA PREJEM EVHARISTIJE	270
ALI IMAJO SPOKORNI OBREDI VZHODNIH EVHARISTI-	
ČNIH BOGOSLUŽIJ ZAKRAMENTALNO VREDNOST?	275
3. Spokorni elementi v molitvenem bogoslužju	280
SPOKORNI OBREDI V MARONITSKEM MOLITVENEM	
BOGOSLUŽJU VELIKEGA PETKA	283
OBRED ODPUŠČANJA V BIZANTINSKIH VEČERNICAH	
NA MLEČNO NEDELJO	289
OBRED KLEČANJA PRI BINKOŠTNIH VEČERNICAH	291
4. Skupnostni spokorni obredi v velikem tednu	295
SKUPNOSTNO SPOKORNO MAZILJENJE V BIZANTINSKI	
TRADICIJI	295
RIMSKO BOGOSLUŽJE ZA SPRAVO SPOKORNIKOV	
NA VELIKI ČETRTEK	298
PRIPUSTITEV SPOKORNIKOV K EVHARISTII VELIKEGA	
ČETRTEKA PRI ARMENCIH	302

POKORA NA VELIKI PETEK MED ETIOPIJCI	304
OBRED ODPUŠČANJA NA SOBOTO LUČI V SIRSKIH CERKVAH	305
RAZGLASITEV SPRAVE NA VELIKONOČNO JUTRO V KALDEJSKEM OBREDU	309
IZ STARODAVNIH LITURGIJ: NAMIGI ZA NOVO <i>LEX</i> <i>ORANDI</i> SPRAVE?	313
5. Posamično obhajanje spovedi	316
KRAJ OBHAJANJA	317
DUHOVNIKOV SPREJEM	319
UVODNE MOLITVE	321
SPOVEDNI OBREDI	322
OBREDI ODVEZE	328
MOLITEV ODVEZE	332
ZA KONEC: STARODAVNA PRILIKA ZA DANAŠNJE POSŁANSTVO	336
SPREMNA BESEDA / P. TONI BRINJOVC	341

1.

Krščanska identiteta: sinovi v Sinu

KRST: BITI NOVA
STVARITEV V KRISTUSU

Sodobnost je vprašanje smisla z Božjega stvarstva prenesla na človeško zgodovino. Posameznik se je osredinil na iskanje svoje identitete in pomnožil analize sebe, tako da je uporabil zdaj znanstveni, zdaj psihološki, sociološki ali kulturni pristop. Kljub intenzivnemu naporu raziskovanja samega sebe, ki je na neki način potrebno in hvalevredno, nemalo sodobnih mislecev vztraja pri tezi, da postmoderna človeka zaznamuje šibka, izgubljena ali celo odsotna identiteta.¹ Zdi se mi, da imajo danes številni analitični pristopi k človeškemu jazu isto intelektualno in metodološko predpostavko, da namreč hočejo razložiti človeka s človekom, v smislu samoidentitete. To je izhodišče, ki na koncu pripelje do nekakšne afazije glede človeške enigme.²

¹ Prim. Jean-François Lyotard, *Postmoderno stanje: poročilo o vednosti*, Ljubljana 2002; Zygmunt Bauman, *Tekoča moderna*, Ljubljana 2002. Tudi analiza Marka Ivana Rupnika, »La lettura spirituale della realtà«, v: *Teologia pastorale*, Rim 2005, 23–135.

² Berdjajev piše: »Zdi se, da je za filozofsko misel enigma osebe od vseh najbolj nedoumljiva in da je bolj od vseh drugih potrebna razodetja. Oseba ni naravni pojav, kakor je to posameznik, ne sodi v red narave, v objektivni svet. Oseba je Božja podoba in podobnost in obstaja samo kot taka; spada v red duha.« Nikolaj Berdjajev, *L'io e il mondo*, Milano 1942, 204.

Krščanska teologija sledi drugačni poti, tisti, ki razlaga identiteto z drugostjo; o človeku govori z Bogom in antropologijo izpelje iz kristologije.

Vprašanje identitete je temeljno. Nihče ne more živeti, ne da bi vedel, kdo je. Pot, po kateri človek dojame subjektivno identiteto in postane »oseba« – *prósopon* –, je tisto, kar ima »*obraz, obrnjen k nekomu*« – vključuje uvajanje v simbolni in s tem odnosni red. Posameznik je uveden v človeški prostor, ki ga odpre svetu pomenov in vrednot. Ti predstavljajo družbeno identiteto skupine, ki ji želi pripadati in v katero je sprejet. Cerkev je bogočloveški prostor, ki ga je zanetil binkoštni dar Duha. V njem vernik doseže svojo identiteto tako, da prehodi pot uvajanja v krščanstvo, ki ga s tremi temeljnimi zakramenti vere vpelje v Kristusovo telo: »Krst podarja bivanje, obstoj v skladu s Kristusom; to je prva izmed skrivnosti: vzame mrtve in pokvarjene ljudi in jih uvede v življenje. Nato maziljenje s krizmo (*mýron*) že rojeno bitje vodi k popolnosti, tako da ga napolni z energijo, primerno takšnemu življenju. Na koncu božanska evharistija vzdržuje in varuje življenje in zdravje ... Zato po tem kruhu živimo in se po krizmi (*mýron*) giblremo, potem ko smo iz krstne kopeli prejeli bivanje.«³

Gre za en sam zakramentalni proces, ki ga cerkveni očetje navadno opišejo z jedrnatim imenom »krst«, vendar ta predvideva stopnje, s pomočjo katerih se postopoma oblikuje celota krščanske identitete. Glavna opora uvajanja je na vrhuncu, v evharistiji, njegov temelj pa je krst, ki proces začne in človeku podeli »bivanje« v Kristusu. Pavel to opisuje s prispodobami umivanja (prim. 1 Kor 6,11),

³ Nikolaj Kabazilas, *Življenje v Kristusu*, Rim 1994, 73–74.

maziljenja in pečata (prim. 2 Kor 1,21-22) ter novega oblačila (prim. Gal 3,27). Ta govorica pove, da je novokrščenec s krstno kopeljo očiščen in posvečen Kristusu, ne uspe pa še izraziti sonaravnosti, ki jo krst ustvari med Kristusom in človekom, ki mu je pridružen. Zato se Pavel zateče k frazi »krst v Jezusovem imenu« (Apd 2,38; 8,16; 1 Kor 1,13-15), s katero, namigujoč na trgovsko izrazoslovje tistega časa, pokaže na prenos lastništva, ki se zgodi v novokrščencu; ta zdaj pripada Kristusu, v čigar »ime« (ki označuje osebo in delo) je bil potopljen. Še bolj jedrnato je Pavlovo izrazje, da smo krščeni »v Kristusa« (Rim 6,3-4.8). Kakor je bil Kristus krščen v Jordanu, se pravi potopljen (*baptizo*) in ovit v njegove vode (prim. Mr 1,9), tako je kristjan potopljen in ovit v Kristusa, ki zanj postane nov življenjski prostor. Krst torej označuje prehod iz kraljestva greha v kraljestvo novega življenja, ki je Kristus. Da bi pokazal, da je ta potopitev intimna in osebna privolitev, ki kristjana stisne h Kristusu, Pavel skuje nekatere sestavljene glagole, ki izražajo močno mistično in ontološko istovetenje: krščeni so *skupaj s Kristusom umrli, bili z njim pokopani* in so *skupaj z njim vstali*⁴ (Rim 6,4-6.8).⁵ Najbolj zgovorna podoba, ki jo Pavel uporabi v svoji krstni katehezi, je »biti zraščeni« (v. 5: *symphûtoi*),⁶ ki jo apostol vzame iz poljedelskega sveta: ko je veja cepljena na rastlino, obe vitalni prvini rasteta skupaj in se med seboj prepletata do te mere, da tvorita en sam organizem. Tako je

4 Avtor v italijanščini navaja sestavljene glagole: *con-morti, con-sepoliti, con-risorti* (op. prev.).

5 Prim. Raffaello Penna, *Lettera ai Romani*. II. Rm 6–7, Bologna 2006, 13–49. Maria Campatelli, *Krst. Vsak dan k izvirom novega življenja*, Ljubljana 2021.

6 Slovenski standardni prevod na tem mestu izraz *symphûtoi* prevede z *zraščeni*, Jeruzalemski prevod pa uporabi besedo *združeni*.

s krščenim človekom: s cepitvijo v Kristusa je tako rekoč »vsajen« v svoje novo življenjsko počelo, ki postane tudi gonilna dinamika njegove rasti; to je dinamika velike noči, ki sledi ritmu smrti in vstajenja (prim. 2 Kor 4,12.16). Po Pavlovih besedah je treba natančno pojasniti, da je krščeni človek cepljen v *podobnosti Kristusovi smrti* (Rim 6,5). Rasti skupaj s Kristusom pomeni biti deležen smrti, ki je podobna njegovi. *Kérygma* Nove zaveze ne opisuje Kristusove smrti predvsem s fizičnega ali zgodovinskega vidika, ampak v njeni odrešenjski vrednosti: Kristus je privzel naše meso in postal greh (prim. 2 Kor 5,21), da bi prav v tem mesu mogel uničiti greh (prim. Rim 8,3) in nadomestiti starega, nepokornega Adama, grešnika in sejalcia smrti (prim. Rim 5,12-21), ter postal začetnik »novega« človeštva, kakršnega nikoli prej ni bilo.

Jasno je, da Jezusova smrt ni bila posledica greha, ampak dejanje popolne podaritve, s katerim se je Jezus izročil Očetu kot Sin, živeč v človeškem telesu. Poveljčani Gospod večno ostaja v tej sinovski držbi darovanja, na katero je Oče odgovoril tako, da ga je obudil od mrtvih. To Jezusovo sinovsko stanje je ravno nasprotno grehu. S krstom to stanje z njega preide na nas, mi pa ga lahko sprejmemo kot svojo smrt grehu, kot svojo zmago nad njim, kot možnost, da ne upoštevamo njegove logike in njegovih predlogov, saj nismo več podvrženi njegovi oblasti, ampak lahko svobodno ustvarjamo drugačno življenje po podobi Jezusovega življenja in v moči njegovega Duha (prim. Rim 6,6-7.11-12). Krščena oseba je prenesena v »novo« duhovno stanje, v katerem kvas greha nima več moči. Potencialno je izničeno negativno počelo, ki človeka vodi v popolno dramo smrti, njena predpodoba pa sta duhovna in moralna pokvarjenost.

Jasno je, da se s krstom ne pridružimo Jezusovi smrti v fizičnem, temveč v zakramentalnem smislu. Vendar je naše umiranje po podobi njegove smrti pristno umiranje oziroma je celo bolj radikalna smrt v primerjavi z biološkim propadanjem, ki nas čaka ob koncu zemeljskega bivanja kot nujni pogoj za vstop v večnost. Naše »umiranje v združenosti s Kristusom« se v celoti odvije v času in je zdaj že za nami, zapečaten v trenutku, ko smo bili krščeni. Pred nami pa je naše končno vstajenje v Kristusu, katerega poroštvo smo v krstu že prejeli s tisto prenovitvijo življenja, ki že deluje v nas. Krstno življenje se odvija med tema dvema časoma: med smrtjo starega človeka v nas zaradi Jezusove telesne smrti in prenovitvijo našega življenja, ki zajema svojo moč v Kristusovem vstajenju in nas bo pripeljala vse do našega telesnega vstajenja.

Pavel pogloblja idejo »krstne smrti« in jo opisuje kot umiranje »telesa greha« (Rim 6,6), križanje starega človeka (prim. Rim 6,6) in onesposobljenje mesenega človeka (prim. Rim 8,3). Kaj je torej predmet tega umiranja? Cerkveni očetje so Pavlov nauk prebirali v luči celostne antropologije, po kateri je stari človek »celotni človek, ki se oprijema naših oči, naših rok in naših čutov. Zlo je oskrunilo in popačilo celotnega človeka, dušo in telo, ter ga prekrilo s stvarnostjo starega človeka, to je s stvarnostjo oskrunjenega in omažeževanega človeka, sovražnega Bogu in upornega njegovi postavi; v tem je prvi greh. Tako človek ne vidi več v skladu s svojo naravo, ampak so njegovo videnje, poslušanje, hoja, delovanje in čutenje povezani z zlom.«⁷ Telo greha je torej celotni jaz človeškega bitja, ki je zaprt vplivu Duha in mu

⁷ Makarij Egiptovski, *Homilija 2*, 2, PG 34, 464c.

gospoduje razdiralna moč, ki ga ločuje od Boga in uničuje njegovo osebo. Krstna velika noč pa vsebuje izničenje tega bivanjskega stanja:

»... z vstopom v Kristusovo smrt je uničen tisti nespodobni način bivanja, ki predstavlja strukturo, vneseno v človeka prek greha, in popačenje resnične človekove strukture. Zato je mogoče, da človek po krstu ne greši več; temeljno je torej ubežal večni smrti. Ta njegova možnost pa postane resničnost, ko s svobodno voljo naredi svoj delež ... V njem se je vzpostavila nova ontološka struktura ali bolje rečeno: njegova pristna struktura je bila ponovno vzpostavljena ...; v krščenega človeka se izlije moč Kristusovega vstajenja, ki ni zgolj etična, ampak tudi ontološka. Ta s prenovitvijo življenja spravi človeško naravo v gibanje naproti vstajenju ... Od zgoraj se vzpostavi podlaga za človekovo prizadevanje. Temelj, postavljen od zgoraj, in človekova dejavnost sta med seboj tesno povezana. Čeprav človek s krstom umre grehu, je vseeno podvržen nadaljevanju, stopnjevanju in radikalizaciji, ker tudi človekovo novo življenje raste vse do svoje zrelosti, ki se bo dopolnila v vstajenju.«⁸

Cerkveni očetje so krst imenovali »malo vstajenje«. Postati skladni s podobo Kristusovega veličastnega in nebeškega telesa je najzrelejši sad krsta, ki je prihranjen za

⁸ Dumitru Staniloae, »La trasparenza della Chiesa rispetto a Cristo sul fondamento del battesimo«, v: *Punti di vista ortodossi*, Reggio Emilia 1983, 34–35.

žetev večnega življenja, vendar ima kristjan že sedaj zagotovilo kraljestva: je bitje na poti k vstajenju. Njegova najbolj resnična identiteta je identiteta človeka, ki »živi za Boga, v Kristusu Jezusu« (Rim 6,11). Glede na greh v njegovi preteklosti je »živi, ki se je vrnil od mrtvih« (Rim 6,13; Kol 2,13), odložil je starega človeka in se oblekel v novega (prim. 1 Pt 4,2-3; Ef 4,22-24; Kol 3,9-10). Od tod tudi vztrajanje pri temi o novosti življenja, ki je kvas, s krstom položen v človeško izkušnjo: kristjan je nova stvaritev (prim. 2 Kor 5,17), ima novo ime (prim. Raz 2,17), izkuša sposobnost za nove odnose in obnašanje (prim. Gal 3,28; Kol 3,9-11, Rim 6,4).

Če uporabimo sintetični izraz, ki ga je sodobna teologija skovala na podlagi patristične misli, lahko sklenemo, da je krst milost biti *sinovi v Sinu* (Rim 6,14; 8,29) in udeležnost pri Jezusovem življenju v obliki posinovljenja (prim. Rim 8,15; Gal 4,5-6; Ef 1,5). Če krščanstvo na antropološko vprašanje odgovarja s kristologijo, ne dela tega, da bi izničila človeka, ko ga vključuje v Kristusa, ampak da bi mu vrnila njegovo resnično identiteto, ki pa ni sámoidentiteta, ampak odnosna identiteta, utemeljena v krstu, v katerem se je vzpostavil neuničljivi binom jaza s Kristusom.

»[Svojo identiteto] dobimo po veri in zakramentu krsta, ki je v resnici smrt in vstajenje, ponovno rojstvo, preobrazba v novo življenje. To poudarja sveti Pavel v Pismu Galačanom: 'Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni' (2,20). Moja temeljna identiteta se je tako s krstom spremenila in jaz odtlej obstajam samo v tej spremembi. Moj lastni jaz mi je odvzet in vključen v nov, večji subjekt, v katerem je spet moj

SPREMNA BESEDA

O spovedi zelo rad govorim in nekateri pravijo, da celo delam »reklamo« za sveto spoved. V duhovnih stvareh ne gre za reklamo, gre za pričevanje in odkrivanje tistega, kar človeku veliko pomeni in ga izgrajuje na poti svetosti. Upam si reči, da sem, to kar sem, tudi zaradi zakramenta spovedi. Imel sem milost imeti dobre spovednike, ki so me usmerjali na pot odpiranja skrivnosti in bogastva tega zakramenta in posredno tudi prave podobe Boga. To me je tudi močno oblikovalo kot spovednika. Biti spovednik je zelo lepa stvar, ker si priča Božjemu delovanju in videti solze skesanosti je zares prava milost. Biti spovednik pa je tudi težko, ko poslušáš, kako daleč od Očetove ljubezni so zašli njegovi sinovi in hčere in zavrnili ljubezen in odnos. To je bolečina celotne Cerkve, ne samo posameznika.

Zakrament svete spovedi je na preizkušnji. Mnogi spovedanci mi povedo, da po določenih župnijah ni več priložnosti za sveto spoved, tudi duhovniki se več ne spovedujejo redno. Druga težava pa je strah pred sveto spovedjo. Koliko odpora vzbuja zaprta spovednica in ljudem je zoprno govoriti o svojih grehih. In tukaj nastopi še en problem: »Saj nimam nobenega greha!« Kaj pa je pravzaprav greh? Greh je zavrnitev ljubezni, prekinitev odnosa. Človek hoče nekaj sam, brez odnosa. Greh je, da človek obrne hrbet lepoti, ki je uresničena ljubezen. Kmalu za tem pa občuti, da sam ne bo zmožel in začne se vračanje nazaj v odnos z Bogom in

bližnjimi. Ko človek občuti vso grenkobo in temo greha, mu postane žal in takrat se začne priprava na sveto spoved. Priprava je pomembna. Večkrat se mi kot spovedniku zgodi, da se ljudje spovedujejo grehov po seznamu, ki so se ga naučili v otroštvu. Tudi zato je priprava temeljnega pomena. Pred Bogom pogledam stanje srca, kje je grenkoba greha prodrla v mojo globino. Priprava je odpiranje svoje notranjosti. Če je človek zaprt – oblečen v vodotesna oblačila, se bo težko umil. Zakramentalna milost odpuščanja, milost svete spovedi, ne bo mogla delovati. Spoved torej potrebuje osvežitev, potrebuje razlago in odkritje pravih globin.

Zato sem z veseljem sprejel povabilo, da napišem nekaj besed na pot pričujoči knjigi o sveti spovedi. z duhovno zavzetostjo sem jo, ne le prebiral, ampak kar študiral in to me je napotilo k poglobljeni molitvi. S tem je avtor dosegel cilj. Gianmarco Busca, mantovski škof, je odličen avtor, ki prinaša v to knjigo staro in novo. Povezuje tradicijo patristike in sodobnih avtorjev in tako bralcu omogoča vstop v zakrament z različnih vidikov. Nikakor ni to lahkotno branje za prosti čas, je duhovno branje, ki te mimogrede popelje v temeljit razmislek in napoti v dialog s seboj in v končni fazi najde cilj v spreobrnjenju (v obrnitvi na Boga).

Spoved je eden od sedmih zakramentov Cerkve. Zakramenti so vidna znamenja nevidne Božje milosti in moči. Torej je spoved delovanje Božje milosti. Kaj lahko pričakujemo v knjigi?

Avtor svoje razmišljanje o zakramentu pokore začne pri zakramentu svetega krsta. Pri krstu delujeta dve milosti, prva te povede v sinovstvo in izbriše grehe, druga pa je potencialna, ki pričakuje človekovo sodelovanje. Bog nas ni ustvaril dokončne, želi, da sodelujemo s to krstno milostjo

in tako skupaj ustvarjamo podobo Kristusa v nas. Zakrament svete birme dovrši krst in pomeni razvoj duhovnih energij, danih pri krstu. Krst in birma sta tako uvod v evharistijo, ki je vrhunec upodabljanja po Kristusu.

Krst ne naredi človeka brezgrešnega in popolnega, kot kdo misli, ampak zamenja koordinate in središče (zamenja se vlada). Še vedno pa sta v človeku stari in novi človek. Najboljša pot za varovanje novega človeka je nenehno razmišljanje o velikanski milosti prejeti pri krstu. Greh kršččenega je hujši kot greh nekršččenega, ker rani Cerkev in zakramentalnost. Kristjan, ki zapusti Kristusa, postane hudičeva lastnina. Greh je tako prekinitev odnosa z Bogom in izguba poživljajočega toka Duha. Kdor greši, trpi. Človek, ki se prepusti grehu, ne prejema več življenja iz Božjega izvira, tako nad njim gospoduje načelo samoohranitve. Greh pa je nevaren, ker postane središče srečavanja in okuževanja. Bog, ki je človeka ustvaril, pa se ne zadovolji z njegovim pasivnim propadom, ampak mu povrne prvotno sinovstvo. Ne odvzame zmožnosti dane pri krstu, zato krščanska identiteta ni nikoli izgubljena. Povrnitev odnosa se zgodi pri zakramentu sprave, ki jo avtor upravičeno poimenuje »sestra svetega krsta«. Ni greha, ki bi nas oropal našega krsta, razen zanikanja in zavestne zavrnitve Boga. Druga imena za spoved, ki jih navaja avtor, so še: drugo rojstvo in težek krst. Težek krst zato, da pojasni, da so grehi pred krstom zlahka odpuščeni, ker gre za zastonjsko pomilostitev, medtem ko po krstu mora grešnik postati spokornik in sodelovati s Svetim Duhom ter sprejeti breme popravljanja ran in nereda. Cerkevna spokorna terapija se je skozi zgodovino razvijala od sprave odpadnikov, javne pokore do izobčenja grešnikov preko bratskega opominjanja, meniške spovedi

do zakramentalne in zasebne spovedi. V knjigi je moč začutiti dva poudarka in sicer: moč in pomen pokore ter vpliv posameznikovega greha na skupnost in s tem odgovornost. Pokora je hči upanja in je odmik od obupa, zato je vedno zdravilna in potrebna. Zelo lepo opiše posamezna čustvena stanja skesanosti od sramu, prave žalosti (ki ni posledica ranjenega napuha, ker mi ni uspelo) do svetega strahu in solz skrušenosti. Bog dejansko zlahka in naglo odpušča, ker mu je grešnik veliko več vreden kot greh. Izpoved grehov je nujno povezana z izpovedjo vere in lahko zveni kot hvalnica Bogu, ker si se živ vrnil od mrtvih. Avtor opozori, da ne bi zakramentalne spovedi zamenjevali s psihoterpijo in nadaljuje z mislijo, da je zakrament svete spovedi v krizi, ker so spovedniki v krizi. Ustrezna spokorna dejanja so kot zdravilo za obnovo človekovega bitja, zato je pomembno kakšna pokora se naloži spovedancem. Prav tako je pomemben prostor, kjer se dogaja sveta spoved. Ko človek izpove svoj grej in mu je podeljena odveza po (grešnih) duhovnikovih ustih v imenu Jezusa kristusa v delovanju Svete Trojice, se pokažejo sadovi odpuščanja. Ti so: ponižnost, podaljšano kesanje, ljubezen, ki popravlja zlo in celovito srce, ki je po grehu razdeljeno. Proti koncu knjige opisuje vrsto vzhodnih obredov spokornosti in liturgično obhajanje spokornosti znotraj zakramentalnosti in molitvenega bogoslužja. Vse to je kot hranljivi humus, ki daje oporo in rast našemu duhovnemu dožemanju zakramenta pokore in kaže na pravo in zdravilno spokornost.

Nanizal sem nekaj glavnih poudarkov, ki so me v knjigi najbolj nagovorili in me duhovno nahranili. Upam si napisati, da bo vsak od vas, ki se bo poglobil v branje, odkril še veliko lepega in tehtnega o zakramentu svete spovedi.

Naš Bog je oseba, je tisti, ki skozi celotno Sveto pismo išče človeka, išče ga tudi v zakramentu svete spovedi. In ravno v zakramentu svete spovedi lahko doživimo Boga, ki je usmiljen in brezpogojno ljubi človeka in ga išče, ker mu manjka sin. Smo sinovi v Sinu.

p. Toni Brinjovc

Gianmarco Busca
ZAKRAMENT SPRAVE

»sestra svetega krsta«

Naslov izvirnika:

La riconciliazione »sorella del batesimo«

© Copyright: 2011 Lipa Srl, Roma

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2025

Vse pravice pridržane.

Imprimatur: Slovenska škofovska konferenca,
št. 10-1/25, 15. januar 2025, msgr. dr. Andrej Saje,
novomeški škof in predsednik SŠK

Prvi natis

Prevod: s. Božena Kutnar OSU
Spremna beseda: p. Toni Brinjovc
Urednica: dr. Tina Osterman
Jezikovni pregled: Vida Frelih
Korektura: Lejla Križanič Krk
Oblikovanje in prelom: Pavla Bonča
Izdali in založili: Družina d. o. o.
Zanjo: Tone Rode
Tiskano po naročilu.

Ljubljana 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-543.8

BUSCA, Gianmarco
Zakrament sprave : ["sestra svetega krsta"] / Gianmarco Busca ;
[prevod Božena Kutnar]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2025

Prevod dela: La riconciliazione "sorella del batesimo"

ISBN 978-961-04-1159-8

COBISS.SI-ID 222989827

Po milosti krsta smo zraščeni s Kristusom kot mladike s trto. Njegovo življenje, njegova ljubezen do Očeta, sprava, ki jo je prinesel človeštvu s svojo smrtjo na križu, vse to je naše. V njem smo zastonj opravičeni greha, v njem smo za vedno posinovljeni in tega dostojanstva nas ne more oropati noben greh. V Kristusu je naša odnosnost odrešena, v njem smo umrli osamljenosti in se rodili za večno zavezo. S Kristusom je naš jaz sposoben videti drugega, se mu izročiti, darovati, pozabiti nase. Naš Gospod nikoli ne odstopi od te zaveze, mi pa tega nismo sposobni, zato nam prihaja naproti z zakramentom, ki mu rečemo tudi sestra krsta. Sestra zato, ker v nas spet vzpostavi tisto življenje, ki nam je bilo zaupano v krstnih vodah.

Zato je spoved, tako kot krst, bogoslužni dogodek, praznično srečanje Cerkve. V njem grešnik vstopi v ljubeči odnos s svojim Očetom, se prepozna kot ljubljene sin in v zaupljivi skesanosti izroči v roke matere Cerkve greh, s katerim je dal prednost samemu sebi. In služabnik sprave ga v moči Kristusove krvi potopi v Božje življenje in ga odveže za ponovno pripadnost Kristusovemu telesu.

s. Božena Kutnar

ZALOŽBA
DRUŽINA

